

Фоменко А.Є.

к.ю.н., ректор Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ У ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ

Питання організації та управління суспільством, засоби і шляхи упорядкування суспільних відносин, найбільш прийнятні варіанти взаємодії громадськості й держави залишаються актуальними протягом усієї історії людства. Ефективність влади у демократичній державі залежить від якості її взаємодії з громадянським суспільством. Поліція, як новоутворений орган публічної влади в Україні, як і інші правоохоронні органи, здійснює свою діяльність згідно з чинним законодавством, міжнародними стандартами та покликана забезпечити реалізацію, охорону і захист конституційних прав та свобод людини і громадянина. Відповідно, сьогодні існує потреба у знаходженні шляхів для ефективної взаємодії поліцейських органів та громадськості. Проведений процес реформування поліції в Україні зумовив необхідність зміцнення взаємодії правозахисних органів державної виконавчої влади і суспільства.

Зарубіжний досвід поліцейської діяльності свідчить, що вона є ефективною тільки при підтримці та довірі суспільства, створенні партнерських відносин між поліцією і населенням. У розвинених країнах триває процес вдосконалення взаємодії між населенням та поліцією з метою забезпечення прав і свобод громадян, створення системи їх захищеності від злочинних посягань, що сприяє зростанню довіри населення до поліції.

Якщо звернутись до Закону України «Про Національну поліцію» [1], то ч. 2 ст. 9 вимагає від поліції «забезпечення постійного інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку», а ч. б цієї ж статті передбачає, що «проекти нормативно-правових актів, що стосуються прав та свобод людини, обов'язково проходять громадське обговорення в порядку, визначеному Міністром внутрішніх справ України». У свою чергу, у ч. 1 ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію» закріплено положення, що «діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб»; також у ч. 2 ст. 89 цього ж Закону законодавець говорить про співпрацю та взаємодію поліції з громадськістю як необхідну умову ефективної роботи поліції: «співпраця між поліцією та громадськістю спрямована на виявлення та усунення проблем, пов'язаних із здійсненням поліцейської діяльності і сприяння застосуванню

сучасних методів для підвищення результативності та ефективності такої діяльності» [2].

Перша у світі модель поліційної діяльності, заснованої на підтримці та участі громадськості, була запроваджена у Великобританії у 1829 році Робертом Пілом. Тоді вперше з'явилися люди, на думку яких поліційна автономія – це утопія, і що навіть найбільш реактивна стратегія (тобто стратегія, яка передбачає тільки реагування на інформацію про вже скоєний злочин) поліційної діяльності не може існувати у вакуумі. На підставі цієї тези, що відображала актуальність та необхідність співпраці поліції та населення, і була створена так звана „нова поліція”.

На думку С.М. Калюжного, співпраця поліції та населення може бути зведена до двох загальних форм – консультація і безпосередньо співпраця.

Консультативний механізм полягає в тому, що поліція разом із населенням визначає проблеми, що мають місце на території її обслуговування. На Заході вважається, що кожен поліційний орган, якому не вдасться запровадити в практичну діяльність ефективний та міцний консультативний механізм для обговорення з громадськістю поліційної діяльності, не зможе діяти ефективно, тому що така діяльність потребує широкої підтримки громадськості.

Безпосередньо співпраця між поліцією і громадянами полягає в тому, що між ними встановлюються такі взаємовідносини, за яких вони разом вирішують проблеми злочинності та інших правопорушень за місцем проживання громадян, забезпечуючи тим самим вирішення завдань правоохоронної та правозахисної спрямованості.

Порівняно з Україною діяльність поліції зарубіжних країн побудована на детальній регламентації взаємостосунків поліції та громадян, що й закріплено у чинному законодавстві. На жаль, в Україні, як свідчить практика, досі існує цілий ряд нерегульованих законодавством аспектів взаємодії Національної поліції та громадськості.

У своїй діяльності працівники поліції повинні відійти від функції силового вирішення конфліктів, вони мають зосередитися на впровадженні функції соціального обслуговування населення. Це включає допомогу населенню у вирішенні локальних конфліктів, надання консультативної допомоги, надання допомоги жертвам злочинів. Виконання таких функцій буде сприяти підвищенню довіри до поліції, що, у свою чергу, буде основою для подальшого залучення населення до забезпечення публічного порядку та попередження правопорушень [3].

Виходячи з вищевикладеного, можна дійти висновків, що: вдосконалення взаємодії поліції з населенням – необхідна умова існування довіри громадян до правоохоронних органів, а також і до влади в цілому; аналіз і використання зарубіжного досвіду участі населення у правоохоронній діяльності – дійовий інструмент якісного покращення співробітництва поліції і громадськості, реальна можливість підвищення ефективності роботи поліції, впровадження в роботу правоохоронних органів моделей діяльності поліції зарубі-

жних країн по використанню консультативного механізму та співпраці з населенням щодо забезпечення правопорядку – нагальна потреба теперішнього часу; існує необхідність у розробці та прийнятті нормативних документів, регламентуючих цей аспект правоохоронної діяльності як на державному, так і на галузевому рівні; слід передбачити правове закріплення видів морального та матеріального заохочення членів громадських формувань, а також громадян, які беруть індивідуальну участь у правоохоронній діяльності.

Христов О.Л.

к.ю.н., доцент кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії ДДУВС

Денисенко Є.М.

курсант 3 курсу факультету підготовки
фахівців для органів досудового
розслідування ДДУВС

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ВЧИНЕННЯ НЕЗАКОННИХ ЗАВОЛОДІНЬ АВТОМОБІЛЯМИ, ОБЛАДНАНИХ СУЧАСНИМИ СИСТЕМАМИ ЗАХИСТУ

Останнім часом спостерігається підвищення кримінальної активності злочинних угруповань стосовно вчинення майнових злочинів. Тенденція до значного зростання кількісних показників зареєстрованих злочинів не оминула і незаконні заволодіння транспортними засобами. Особливо гостро сьогодні стоїть питання збільшення злочинів, предметом яких є автомобілі марок та моделей «елітного» класу, незаконні заволодіння яких здійснюються із подоланням сучасних систем захисту, що пов'язано перш за все зі збільшенням попиту на такі види власності.

Висока технічна оснащеність організованих груп та окремих злочинних елементів, а також швидке оволодіння кримінальними структурами новітніми технологіями свідчить про високий ступінь організації злочинної діяльності й підготовки до вчинення злочинів.

Зростання кількісних показників зареєстрованих незаконних заволодінь автомобілями, які вчинюються із подоланням систем сучасного захисту, показує нездатність правоохоронних органів, і в першу чергу Національної поліції, на належному рівні протистояти таким негативним тенденціям, що свідчить про відсутність відповідних методик розкриття й розслідування зазначених злочинів та обумовлює своєчасність і необхідність відповідних наукових розробок, які повинні охоплювати новації у сфері радіоелектронних та радіотехнічних технологій.